

#20

prosinec 2017

JOURNAL

časopis Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

PF 2018

2

TÉMA

Advent a charita

- 4 Mentorem zahraničních studentů
- 6 Chcete ovlivnit kvalitu výuky?
- 7 Anketa

STUDENT

8

Když kačeři loví keše

- 10 Chcete si zalyžovat na Lipně?

12

ROZHOVOR

Nemůžeme konkurovat pouze cenou

- 16 Jak se vaří pivo?
- 18 Kaviár z Vodňan
- 20 Svoboda slova v akademickém a veřejném prostoru

VĚDA A VÝZKUM

22

Než se pase bagr

- 24 Evropský doktorát za výzkum parazitů
- 26 Letní stáž v Pasově skončila nabídkou práce
- 29 Co se chystá

Vydavatel:

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích,
Branžišská 1645/31a, 370 05, České Budějovice

Šéfredaktor: Miroslav Vlasák

Spolupracovníci: Mgr. Alena Binterová, Mgr. Miroslav Boček,
PhDr. Renata Malátová, Ph.D., doc. Michal Opatrný, Dr.
theol., doc. Jakub Sirovátka, Dr. phil.

Fotograf: Aleš Motejl

Grafické práce a sazba: Lenka Kotlárová Popelková (Gra-m)

Jazyková korektura: Michaela Šlapáková

Témata, připomínky a náměty můžete zasílat
na mvlasak@jcu.cz

JOURNAL je čtyřikrát ročně distribuován zdarma
na Jihočeské univerzitě, jejích fakultách a dalších
vybraných místech.

Náklad 5000 ks. Tisk: Protisk, s. r. o.

Místo vydání: České Budějovice.

Registrace MK ČR E 21448, ISSN 2336-2170.

1

NOVÝ DĚKAN FROV JU

Fakulta rybářství a ochrany vod JU má od prosince nového děkana. Dosavadního děkana, profesora Otomara Linharta, vystřídal na následující čtyři roky profesor Pavel Kozák. Ten byl dosud ředitelem Výzkumného ústavu rybářského a hydrobiologického ve Vodňanech a také vedoucím laboratoře etologie ryb a raků. Právě raci jsou předmětem jeho odborného zájmu, dlouhodobě se například věnuje reintrodukcí raka říčního do přírody.

2

MEZINÁRODNÍ TÝDEN POPÁTĚ

Na univerzitě se popáté konal International Week. Zúčastnilo se ho 26 zahraničních kolegů z evropských univerzit, namátkou z Velké Británie, Portugalska, Německa či Řecka. Pro zaměstnance i studen-

ty se v týdnu od 27. listopadu do 1. prosince konala řada zajímavých přednášek a prezentací. Zahraniční hosté se v rámci exkurzí podrobně seznámili s univerzitou a fakultami, dále navštívili Český Krumlov, pivovar Budvar nebo koncert na Pedagogické fakultě.

3

BACHA NA FAGOTY

Předvánoční čas si můžete zpestřit Adventním koncertem Jihočeské univerzity, který je svátkem pro příznivce komorní hudby. V úterý 12. prosince od 19 hodin zazní katedrálním kostelem sv. Mikuláše skladby Antonína Dvořáka, Antonia Vivaldiho a Johanna Sebastiana Bacha ve stylové úpravě dívčího fagotového kvarteta Dudlajdá fagotiky. Adventní koncert JU každoročně přiláká více než tři stovky posluchačů. Pro všechny návštěvníky je připraven malý dárek. Na bezplatný koncert můžete vzít i vaše blízké.

4

UNIVERZITNÍ PLES S ABBOU

Blíží se nejživější ples jihočeské plesové sezóny – XXV. Reprezentační ples JU. Kulatiny oslavíme se skupinou Abba World Revival, která ve dvou vstupech předvede plnohodnotný koncert s legendárními hity švédské kapely. K tanci a poslechu bude už tra-

dičně hrát také Metropol Big Band. Poprvé je připravena afterparty v jednom z česko-budějovických klubů, která potrvá až do rána. Zapište si do kalendářů pátek 9. února od 20 hodin v DK Metropol. Vstupenky v ceně 250–350 korun se začnou prodávat 8. ledna v 8 hodin.

ADVENT A CHARITA

Začala adventní doba. Víme, jaký je pravý význam adventu? Patří k němu charita? Podle docenta Michala Opatrného z Teologické fakulty, který se zabývá teorií a metodami charitativní práce, dnes stále více začíná být kladen důraz, aby byla sbírková charita nahrazena charitou, která má podobu vztahu.

Jaký je původní význam adventu?

Advent je jednoduše přípravou na Vánoce. Jeho význam a obsah se odvíjí od toho, jak chápeme Vánoce. V jihoevropské, respektive římské tradici byly Vánoce vždy hlavně oslavou Kristova narození – zhruba tak, jak je známe dnes. V tradici severozápadní Evropy, iroskotské a galské byly připomínkou parúsie, což je označení pro druhý příchod Ježíše Krista na zem na konci dějin. Proto jihoevropský advent trval jen čtyři týdny, zatímco v iroskotsko-galské tradici bývala poslední oslavou svatomartinská veselice, po které přišlo šest adventních nedělí. Že bylo toto pojetí adventu velmi rozšířené a to i směrem na jih Evropy, ukazují dodnes tradici milánské arcidiecéze v severní Itálii, kde je stále slaven advent o šesti nedělích. Druhá polovina listopadu a prosinec je zádumčivý čas, kdy je venku zima, brzy se stmívá, a proto by se měl člověk podle severozápadní tradice evropského křesťanství zabývat existenciálními otázkami, vlastní smrtelností, koncem dějin. Nová naděje vzejde v podobě narození Ježíše Krista, advent a Vánoce tak jsou určitou paralelou k postní době a Velikonocům.

Četl jsem hypotézu, že kritizovat vyprázdňenost a komercializaci Vánoc není na místě, neboť na ně nikdo nemá „ochrannou známku“ - i křesťané je vlastně převzali od Římanů. Souhlasíte?

Jak jsem zmínil, existuje více hypotéz než jen ta, že svátek byl převzat z římského svátku neporazitelného boha Slunce. Ta již zmíněná tvrdí, že byl vytvořen křesťany záměrně, když se snažili z kusých údajů vypočítat, kdy se

Ježíš narodil. Umístění Vánoc do zimního slunovratu podporuje, že je Ježíš ve Starém i Novém zákoně několikrát označen obrazem slunce. Tak došlo k překrytí s římským svátkem.

Pro křesťany jsou zásadním svátkem Velikonoco. Zdálnivě důležitější se ale v dnešní sekularizované společnosti jeví Vánoce. Proč?

Je to pochopitelné. Betlémské dítě v jeslích je pro lidi přijatelnější než trpící Kristus na kříži. Vánoce jsou svátkem lidství, protože Bůh se stal člověkem. Stal se člověkem, aby se přiblížil lidem i za cenu, že se od nich nepochopen nechá zabít, aby ukázal, že lidství není konečné. Předat téma Vánoc bez pochopení Velikonoc jde jen těžko. Proto i Vánoce připomínají mučedníky, třeba svatého Štěpána, Tomáše Becketa, vraždění nevinňátek.

Advent si dnes lidé spojují především s charitou a vánočními sbírkami.

Přítom oslava Vánoc nebyla primárně spojena s charitou, ta se objevuje až později. V komerčním pojetí Vánoc se charita začíná chápat jako jakási kompenzace vánočního konzumu. Dochází proto k zajímavému časovému přelivu – koledování, které bylo jakousi sousedskou charitou, dříve spadalo do vánoční doby těsně po hlavních svátcích, teď přechází ve formě charitativních akcí do období adventu. Spousta pomáhajících organizací, včetně křesťanských, do adventu téma charity záměrně přináší. Původní iroskotsko-galský advent koncentroval člověka na téma konce života a konce dějin, pokud člověk uměl tuto dimenzi lidství vnímat, chápal i přesah života

po smrti – vztah Vánoc a Velikonoc, a byl proto připravený solidárně se s ostatními dělit. Netoužil si užít vše tady a teď. Dnes je advent chápán více jihoevropsky, jako příprava na Vánoce, a charita se právě proto stává součástí toho užívání si adventu, abych pak měl i z Vánoc dobrý pocit a užil si je.

Jak jsme na tom my Češi s charitou? Podle statistik jsme poměrně solidární národ.

Ano, ale opět záleží, jak rozumíme významu slova charita. V našem kulturním prostředí mají sbírky, jako je třeba Tříkrálová sbírka, tradici a v dárcovství Češi rozhodně nejsou na chvostu. Je to ale v podstatě jen moderní forma středověkých almužen. Tím to nechci zlehčovat, historicky se ve své době jednalo o solidně fungující „systém sociálního zabezpečení“. Ale zároveň se můžeme na charitu dívat úplně jinak, třeba jako papež František. Už jeho předchůdce Benedikt XVI. říkal, že i kdybychom zajistili sociální blahobyt pro všechny, budou lidé potřebovat charitu, aby nebyli opuštěni. Téma znovuotevřel papež František s vyhlášením Světového dne chudých na předposlední neděli před 1. nedělí adventní, kdy bychom měli, v duchu latinsko-americké tradice, vyjít ze středostavovského prostředí do prostředí chudoby a setkávat se

s potřebnými lidmi. Problém křesťanské charity byl vždy ten, že nedokázala měnit příčiny nouze. Byla jen asistenční, pomáhala přežít. Až v minulém století se v prostředí Latinské Ameriky, odkud papež pochází, téma křesťanské sociální angažovanosti snaží o změnu ve společnosti. Jsem přesvědčen, že je to velmi důležitý faktor pro úspěšnost moderní sociální práce, protože bez navázání kvalitního vztahu s klientem není v sociální práci možné posoudit jeho životní situaci a naplánovat a realizovat úspěšnou intervenci.

Jinými slovy, důležitější je tedy lidská interakce než samotné milodary.

Latina mimochodem označuje utrpení slovem *passio*, kterým vyjadřuje jak utrpení, tak i pasivitu. Setkání dvou lidí může pasivitu prolomit a být útěchou, latinsky *compassio*. Pravou útěchou je tedy „spolupasivita“, spolubytí v izolaci. Samozřejmě, nemá cenu setkávat se s lidmi, kteří jsou na tom špatně, aniž bychom jim fakticky nepomohli. Ale to, že jim jednorázově pomůžeme a pak se o ně nestaráme, je v důsledku k ničemu. Dar sice může symbolizovat vztah, ale také může pouze překrýt to, že tam žádný vztah není a nemám potřebu se člověkem více zabývat. Proto dnes můžeme pozorovat důrazy k opuštění asistenční charity ve prospěch charity vztahu, což dokládají akce typu mezinárodní den chudých a noc venku. Lidé dnes žijí v bublinách nejen na sociálních sítích, ale i v reálném životě. S některými aspekty života druhých lidí se vůbec nepotkávají. Mnohem reálnější pomoc než dary a sbírky proto může být, když se lidé pokusí o problémy druhých uvažovat a přemýšlet, jestli jejich předsudky neplynou pouze z neznalosti a nepochopení. Pohled na svět lidí chudých nebo jinak strádajících nakonec může být pro ty, kdo se cítí bohatí a silní, velkým obohacením. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Petr Zikmund

MENTOREM ZAHRANIČNÍCH STUDENTŮ

V minulém čísle jsme představili novou předsedkyni Studentské unie JU. Nové vedení má i Mezinárodní studentský klub JU. Od listopadu stojí v jeho čele studentka Pedagogické fakulty Iva Štěchová.

Každý rok zamíří na Jihočeskou univerzitu několik set studentů z celého světa. Nejčastěji jsou to evropští studenti z programu ERASMUS+, ale výjimkou nejsou ani cizinci z exotických zemí, kteří obvykle přijíždějí na delší pobyty v rámci mezifakultních dohod. Co nejlepší servis po příjezdu i během pobytu se jim snaží zajistit Mezinárodní studentský klub JU. Tvóří ho zejména aktivní čeští studenti, kteří mají sami blízko k cestování, poznávání cizích kultur a chtějí si zdokonalit cizí jazyk. Pro cizince, kteří často po příjezdu prožijí kulturní šok, jsou zpočátku nenahraditelnou oporou, nezřídka pak i přáteli na celý život.

Klub v loňském roce trochu utlumil aktivitu, protože velká část členů zamířila do zahraničí. Nyní má jeho vedení opět stabilních deset členů a od listopadu je v jeho čele studentka oboru Učitelství pro první stupeň Iva Štěchová. Personální posílení podle ní

>> Předsedkyně Mezinárodního studentského klubu Iva Štěchová

přinese pestřejší program a také možnost více klub propagovat mezi studenty. „Momentálně pořádáme hlavně výlety po republice a do zahraničí pro cizince i naše studenty. Chceme ale obnovit například ‚language exchange‘ a zavést ‚culture evenings‘, kde budou zahraniční studenti prezentovat jejich zemi. Také chceme prohloubit spolupráci s ostatními studentskými spolky a uvažujeme o vstupu do Erasmus Student Network,“ prozrazuje plány Iva Štěchová. Klub také pořádá spoustu sportovních akcí, party v klubech a na začátku semestru Orientation walk, v níž cizince provedou po kampusu i po městě.

Pokud máte zájem o cizí kulturu, chcete si zlepšit jazykové dovednosti a získat nové přátele, můžete se stát mentorem zahraničních studentů. „Momentálně máme k dispozici třicet mentorů, na takové množství zahraničních studentů je to ale stále málo. Pokud se přihlásíte, pokusíme se vám vyjít vstříc i podle jazykových preferencí,“ láká Iva Štěchová. A co mentorství obnáší? Především být cizinci oporou. Vyzvednout ho po příjezdu, dovést na kolej a fakultu, nebo třeba pomoci zařadit studentskou kartu. Pokud by vás takhle zkušenosť lákala, zastavte se v kanceláři spolku ve Studentském klubu, kontaktujte jej přes facebook nebo přijďte na nějakou nejbližší akci – třeba 14. prosince na Vánoční večeri v menze JU a následnou party v klubu Komiks. ●

*Text: Miroslav Vlasák
Foto: Aleš Motejl*

Pořadatel / Organizer / Veranstalter

**Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics**

**Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice**

**Soutěž
podnikatelských
záměrů**

**Poměř své síly a
vyhraj zajímavé
ceny!**

invest Day 2018

Studuješ na JU?
Máš podnikatelský nápad?
Chybí Ti finance na rozjezd?
Zajímá Tě názor odborníků?
Chceš vyhrát zajímavé ceny?

Vymysli a prezentuj svůj nápad!
Soutěž o zajímavé ceny!
Získej finance od skutečných investorů!

Přihlášky přijímáme do 31. 1. 2018

Více informací na investday.ef.jcu.cz

CHCETE OVLIVNIT KVALITU VÝUKY?

Zapojte se do studentského hodnocení výuky, které bude probíhat od konce zimního semestru 2017/2018.

Proč je vlastně dobré hodnotit? Pokud nevyjádříte názor, těžko pak lze očekávat změnu podle vašich představ. Protože se s daným předmětem nebo vyučujícím pravděpodobně již nepotkáte, je v tom i jistá dávka studentské solidarity - zhodnotíte výuku pro vaše nástupce, stejně jako ji zhodnotili vaši předchůdci pro vás.

Můžete hodnotit nejen předměty a vyučující, ale i služby poskytované kolejemi, menzou a knihovnou. Hodnocení probíhá každý semestr a je zcela anonymní. Přesto se některé fakulty dlouhodobě potýkají s nízkou účastí, za poslední dvě hodnocená období se účast vypočítaná průměrem ze všech fakult pohybuje kolem 38 %. Podle slov prorektora pro rozvoj a vnitřní hodnocení Bohumila Jirouška je přitom pro každého pedagoga studentské hodnocení výuky základní zpětnou vazbou od studentů. „Přivítáme především slovní hodnocení, které je pro nás více zřetelné než samotné známkování a dává prostor k zamyšlení,“ doplňuje. Výsledky

hodnocení se zabývá vedení fakult a kateder a také garanti jednotlivých oborů.

Dříve se hodnotilo v informačním systému STAG, od roku 2015 už pracujete v přepracovaném, uživatelsky příjemném prostředí, které je shodné pro všechny fakulty. Před lety jej vyvinula a bezplatně ostatním poskytla Přírodovědecká fakulta JU. Na zlepšení uživatelského komfortu se pracuje i nadále. Nově je webový systém upraven v responzivním designu, takže můžete hodnocení vyplnit třeba v mobilu cestou trolejbusem. Novinkou je i jednotné přihlášení do všech aplikací univerzity, kdy už po vás systém nebude požadovat opětovné zadání hesla. Uživatelské prostředí bylo také testováno Centrem podpory studentů se specifickými potřebami a došlo k úpravám aplikace, aby vyhovovala potřebám studentů se zrakovým postižením. ●

*Text: Miroslav Vlasák
Foto: Petr Zikmund*

Účastníte se studentského hodnocení výuky? Má podle vás význam?

PATRICK PIMIENTA, 21 LET, EKONOMICKÁ FAKULTA

Účastním se každý semestr. Snažím se vždy připojit i slovní hodnocení a dát učitelům konstruktivní feedback, ať už se jedná o zajímavého kantora, nebo se mi naopak jeho styl výuky nelíbí a vidím prostor pro zlepšení. Hodnocení je anonymní, takže kritika mi nedělá problém, nikdo mě kvůli tomu nepotopil. Doufám, že někdo ve vyšším ročníku hodnotí stejně zodpovědně pro nás. Kdyby se účastnilo více lidí a hodnotili nejen známkami, myslím, že by se nad tím učitelé více zamýšleli. Jeden komentář nikoho nevytrhne, zvlášť pokud pedagog už dvacet let učí stejným stylem. Takže doporučuji všem, aby hodnotili, minimálně už jen proto, že hodnotitelé si mohou navolit rozvrh dva dny předem, to je, myslím, dobrá motivace.

MARTINA PAPEŽOVÁ, 22 LET, PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Účastním se pravidelně každý semestr, protože hodnocení je, myslím, povinné. Hodnotím ale pouze předměty, se kterými jsem spokojená. Spíše je známkuji, slovně jsem hodnotila asi jen jednou, kdy jsem byla opravdu nadšená z jednoho kurzu. Dobrým učitelům ráda dám zpětnou vazbu. Z negativního hodnocení mám ale obavu, protože jsem v systému zaregistrovaná pod svým jménem a nejsem si jistá, jestli se to k učitelům nedonese. Pokud je studentské hodnocení výuky opravdu anonymní, asi by se to mělo dát více najevo. Takhle si tím nejsem úplně jistá.

JAN VACLÍK, 22 LET, FILOZOFICKÁ FAKULTA

Hodnotil jsem zatím dvakrát. Většinou hodnotím pouze ty předměty, které mě něčím nadchly. K těm připojím i slovní hodnocení. U ostatních, které mě neoslovily, necítím potřebu se vyjadřovat ani je kritizovat. Obávám se, že výsledkem by bylo spíše osobní zaujetí než snaha o objektivní kritiku. Takže tyto předměty pouze známkuji. Na výsledky hodnocení se dívám, ale nijak svědomitě je nepročítám. Myslím si, že studentské hodnocení má význam, pokud k němu ovšem přistupujete trochu zodpovědněji než já. (úsměv)

KDYŽ KAČEŘI LOVÍ KEŠE

Studentka Ekonomické fakulty Denisa Švecová uspěla s bakalářskou prací v celorepublikové soutěži České centrály cestovního ruchu – CzechTourism.

Možná byste ji při osobním setkání spíše odhadli na studentku Přírodovědecké fakulty. Ráda tráví čas venku v přírodě, ať už zrovna loví kešky, jezdí na snowboardu nebo zlézá ferratu. Už od střední školy ale Denisa Švecová ví, že se chce věnovat cestovnímu ruchu. A tak její cesta vedla z vimperské obchodní akademie na Ekonomickou fakultu JU, kde začala studovat bakalářský obor Obchodní podnikání. Plány jí zkomplikovala neúspěšná zkouška z matematiky. „Zajímavé je, že dnes už mě matematika baví. Musela jsem si k ní najít cestu,“ říká Denisa. V mezidobí začala studovat vyšší odbornou školu a za rok si k ní znovu přibrala i studium na Ekonomické fakultě, tentokrát už v kombinované formě.

Podruhé už prošla bakalářským studiem bez komplikací a dnes studuje první ročník magisterského oboru Obchodní podnikání v kombinované formě. Její bakalářská práce o geocachingu zaujala nejprve porotu v soutěži Studentská vědecká a odborná činnost, kterou pro své studenty organizuje Ekonomická fakulta. Denisa v ní zvítězila v kategorii Marketing, obchod a cestovní ruch. Na základě úspěchu jí vedoucí práce Petr Štumpf doporučil účast na celorepublikové soutěži agentury CzechTourism. V kategorii nejlepší bakalářská práce v oblasti cestovního ruchu skončila na třetím místě v konkurenci několika desítek studentů z celé republiky. Podle Petra Štumpfa z Katedry obchodu a cestovního ruchu je to velký úspěch: „Už potřetí za

sebou se zástupce naší fakulty probojoval až do pětičlenného finále. Už jen možnost prezentovat v Praze na CzechTourism své nápady významným odborníkům z poroty je pro studenty obrovská zkušenost.“

ROZMÍSTILA KEŠKY NA LIPNĚ

Denisa se v bakalářské práci věnovala přínosu geocachingu jako produktu cestovního ruchu v Jihočeském kraji. Poněkud netradiční téma souvisí s Denisinou zálibou. „Sama jsem aktivní kačer, mám odloveno asi dvě stě padesát keší,“ popisuje typickým geocachingovým slangem. Na této aktivitě ji baví, že se příjemnou procházkou dostane na místa, kam by se jinak nepodívala. S nápadem na propojení tématu s problematikou cestovního ruchu ji přivedl právě vedoucí bakalářské práce Petr Štumpf. „Jižní Čechy jsou v počtu keší na třetím místě v republice. Zajímalo mě, jaký finanční přínos mají keškaři pro konkrétní destinaci, protože v návaznosti navštěvují i turistické atrakitivity v blízkosti keše,“ popisuje Denisa. V rámci experimentu založila vlastní keše v Lipně nad Vltavou v době konání olympiády v Riu. Z nich pak získala informace pro sestavení finanční kalkulace s vyčíslenou průměrnou útratou turistů - keškařů. Dodnes se o svoje olympijské kešky na Lipně jezdí starat. Odlovit si je můžete třeba v okolí Stezky v korunách stromů, v areálu olympijského parku nebo na nedalekých vyhlídkách. V magisterském stupni ale téma geocachingu nejspíše opustí. Láká ji zpracovat téma udržitelného cestovního ruchu na Islandu, kde se jí letos zalíbilo.

VIMPERK BY DOPORUČILA

Během studia by si Denisa ráda sehnala práci v Praze, kde momentálně bydlí. „Zrovna práce v CzechTourism by mě hodně lákala, proto pozorně sleduji jejich pracovní nabídky.“ Svoji budoucnost ale vidí třeba i v cestovní agentuře. „Baví mě propagovat destinace, vymýšlet koncepty. Dobře by se mi propagovalo

například Rakousko, kde je spousta přírodních atraktivit,“ uvažuje. Zajímavou výzvou by pro ni bylo zatraktivnění domovského Vimperka. „Je to málo známé, spíše průjezdní město. Já bych ho ale jako turistickou destinaci klidně doporučila. Rekonstruuje se tam zámek a nedávno otevřeli logickou únikovou hru ve Steinbrennerově tiskárně. Chce to ale účastnit se výstav cestovního ruchu, zlepšit webovou prezentaci města a zviditelnit informační centrum,“ má jasno. Přestože je Denisa spíše tišší osoba, ráda komunikuje s lidmi. V branži cestovního ruchu to ani jinak nejde. „Průbojnost mi nedělá problém, když se ve škole spolužáci ostýchají něco zařídit, ráda se toho ujmu,“ tvrdí. Studium na fakultě jí v tom také pomohlo. „Určitě mi škola umožnila zlepšit komunikační dovednosti, time management i umění prosadit se. Mohla jsem si také vyzkoušet vést skupinu lidí,“ vypočítává klady studia. Vzhledem ke své povaze nelituje, že jí kvůli kombinované formě studia unikl studentský život na kolejích. „Pařící typ rozhodně nejsem. Spíše jsem ležela v knihách,“ říká. Četba je ostatně jejím velkým koníčkem. Zajímá ji psychologie, sociologie a s oblibou pročítá i motivační knihy nebo časopisy o designu a moderní architektuře. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: archiv Denisy Švecové

>> Denisa Švecová (první zleva) při předávání cen za nejlepší bakalářskou práci.

CHCETE SI ZALYŽOVAT NA LIPNĚ?

Studenti Pedagogické fakulty JU mohou díky fakultní smlouvě využívat zvýhodněných cen skipasů ve Skiareálu Lipno, plnit si zde studentské praxe a stát se lyžařskými instruktory.

Katedra tělesné výchovy a sportu Pedagogické fakulty JU svoji výuku z velké části zaměřuje na sporty v přírodě, v létě pořádá výběrové kurzy windsurfingu a wellness v Chorvatsku, v zimě kurzy běžec-kého a sjezdového lyžování v Čechách i ve Francii. Od loňského roku díky uzavřenému fakultnímu memorandu se společností Lipno Servis zajišťuje svým studentům povinné lyžařské kurzy i studentské praxe v šumavském Skiareálu Lipno. Ze smluvních výhod netěží pouze tělocvikáři. Za denní skipas, s výjimkou nejvíce frekventovaných vánočních a prázdninových termínů, zaplatí jakýkoliv student Pedagogické fakulty pouhých dvacet korun. Stačí předložit platný průkaz

ISIC a potvrzení o studiu. Zaměstnanci fakulty pak mají ročně nárok na omezený počet kusů skipasů zdarma.

PRAXE JAKO PLACENÁ BRIGÁDA

Studenti tělesné výchovy a sportu musejí během studia vykonávat povinné praxe. Budoucí učitelé tělocviky na dvouoborovém studiu vykonávají asistentské a závěrečné souvislé praxe přímo ve školách ve spolupráci s učiteli. Spolupráce s Lipno Servisem se jich přímo netýká, protože v průběhu studia absolvují tři lyžařské kurzy pod vedením pedagogů katedry. Pak jsou tu ovšem studenti neučitelského jednooborového bakalářského studia tělesné výchovy, u kterých se očekává

uplatnění na pozicích trenérů a instruktorů. Díky fakultním smlouvám mohou povinnou praxi v rozsahu necelých šedesáti hodin ročně plnit u klubových smluvních partnerů, nebo mohou, právě díky memorandu, jednorázově odjet na týdenní praxi do Skiareálu Lipno a pomáhat zde jako placení brigádníci v lyžařské škole. Ti šikovnější si pak mohou udělat kurz lyžařského instruktora a pokračovat ve spolupráci. Třeba jako absolvent Katedry tělesné výchovy Jan Nohava, který se z brigádníka vypracoval až na šéfinstruktora lipenské lyžařské školy. „Začínal jsem ještě během studií v lyžařské škole na Špičáku, pak jsem ale dostal tip na Lipno, které mě nadchlo skvělou partou i výborným zázemím,“ říká někdejší student oborů tělesná výchova a výpočetní technika, který absolvoval před více než deseti lety. Podle jeho slov je v lyžařské škole vítaný každý student, který má k lyžování vztah, instruktoři si ho proškolí.

PRVOSTUPŇAŘKY JSOU ŽÁDANÉ

Na Lipno ale nemíří jen studenti jednooborových neučitelských oborů. Už podruhé sem v zimě zavítá na týdenní kurz zimních pohybových aktivit zhruba čtyřicítka studentů učitelství pro první stupeň základních škol. V tomto případě můžeme mluvit spíše o studentkách, protože mužů se na tento obor hlásí minimum. Kurz vede Renata Malátová, kterou studenti z celé univerzity mohou znát i z kurzů pilates a powerjógy. Podle ní je kvalita zdejších služeb na vysoké úrovni a pochvaluje si i sjezdovku. „Pro budoucí prvostupňáře je svah ideální, často se nám stává, že děvčata stojí na lyžích poprvé a učíme je základy. Je jasné, že prvostupňářky mají široký záběr a některé mají spíše blízko k malování nebo hře na hudební nástroj,“ uvědomuje si. Některé tak prý projdou kurzem doslova se sebezapřením. Spíše se ale stane, že si budoucí učitelka najde k lyžování vztah, a to je vlastně pro pedagogy nejvyšší metou a odměnou. „Připravují děti na prvním

stupeň, který je zlatým obdobím motoriky. Budujeme si tu základy na celý život. Pokud přivedeme k lyžování učitele, je šance, že pak zařadí zimní pohybové aktivity do výukového programu,“ říká Malátová. A že jsou ve školách Lipno Servisu učitelky prvního stupně žádané, potvrzuje šéfinstruktor Jan Nohava: „Často je nenapadne oslovit nás ke spolupráci, protože neumí perfektně lyžovat. My ale nehledáme jen lyžařské instruktory. Do výukových parků pro nejmenší děti jsou šikovně prvostupňářky velmi potřebné.“

NEHCEME SLEVIT Z POŽADAVKŮ

Renata Malátová spolu s kolegy bojuje za to, aby byl kurz lyžování pro budoucí učitele prvního stupně i nadále povinný. Jako většinu tělocvikářů ji vadí, že je tělesná výchova v posledních letech spíše „otloukánkem“, a tudíž klesá pohybová úroveň dětí. „Studenti se nás ptají, proč musí učitel na prvním stupni při plavání potápět hlavu. Když se mu na školním výletě začne topit dítě, jak mu pomůže, když neuplave několik metrů pod vodou? Už jsme v poslední době museli z mnoha požadavků slevit, ale jsou věci, na kterých i z bezpečnostního hlediska trváme,“ upozorňuje. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

NEMŮŽEME KONKUROVAT POUZE CENOU

Ředitel Kolejí a menz JU František Vrtiška (67) odchází v prosinci po dvaadvaceti letech působení na Jihočeské univerzitě do penze. Jak hodnotí úroveň ubytování a stravování? Na co je hrdý a kde naopak vidí prostor pro zlepšení?

Za několik dní končí vaše dlouholetá mise na univerzitě. Jaké máte pocity?

Ze začátku jsem se moc těšil, ale čím víc se ta doba přibližuje, mám trochu smíšené pocity. Více než čtyřicet let jsem řídil lidi. Začalo to hned po vojně, když jsem nastoupil k Pozemním stavbám České Budějovice. První den v práci mi šéf řekl: „Tady je dokumentace, v hale máš dvacet lidí a jdi jim dát práci.“ Za čtrnáct dní už jsem dělal výplaty. Pohyboval jsem se pak celý život na úrovni středního provozního řízení a to teď

skončí. Na druhou stranu bude více času na koníčky.

Prozradíte jaké?

Většinou vycházejí z mojí bývalé profese, vždy mě zajímala strojařina, logistika a doprava. V dílně už mám připraveno k rekonstrukci několik motocyklů - veteránů. Na to se moc těším. Budu se věnovat zahradě a konečně dokončím rozdělaný skleník. A také bude více času na cestování – s manželkou rádi chodíme po kopcích, třeba v rakouských

Vysokých Taurách. Těšíme se, že hned na jaře vyrazíme. No a konečně budu mít více času na čtyři vnučata od našich dvou synů. Obě rodiny byly poměrně daleko.

Komunální politika už vás neláká?

K té už se asi nevrátím, politická situace se mi čím dál více nelíbí. Byl jsem v komunální politice u nás v Rudolfově asi dvanáct let, kdysi mě to bavilo a věnoval jsem jí všechnen volný čas. Dnes už ne.

Vystudoval jste Mechanizační fakultu v Praze, takže jste si jako student naše koleje „neosal“...

Nestudoval jsem tu, ale byl jsem na našich kolejích prvně už v roce 1971, kdy mi byla přidělena povinná praxe v Motoru České Budějovice. Ty tři týdny jsem musel někde bydlet, no a v té době pro mě bylo finančně dostupné bydlení na kolejích, tehdy ještě Zemědělské fakulty. Nenapadlo mě, že se sem ještě někdy vrátím, natož jako jejich ředitel. Do Budějovic jsem se nakonec přistěhoval po vojně, protože tu bydlela moje žena.

Patnáct let působilte jako ředitel Kolejí a menz JU. Méně už se ví, že jste byl předtím sedm let tajemníkem Teologické fakulty.

Po revoluci jsem byl krátce ředitelem Stroj-servisu, ale po privatizaci podniku jsem v roce 1994 odešel. Potkal jsem shodou okolností tehdejšího děkana Teologické fakulty Františka Kopeckého, který zrovna sháněl tajemníka. Domluvili jsme se na okamžitém nástupu. Byla to doba, v níž fakulty jako Teologická nebo Zdravotně sociální teprve začínaly. Na fakultě jsem působil až do roku 2002, kdy jsem se zúčastnil výběrového řízení na ředitele kolejí a menz.

V jakém stavu jste Koleje a menzy JU přebíral? Koleje K1 až K3 byly vybudované v šedesátých letech a je to na nich znát. K4 je z devadesátých let a je přeci jen modernější. K5

se otevřela těsně před mým nástupem. Hned jsem se začal zajímat, kde bych mohl sehnat peníze na renovaci kolejí. Od univerzity jsme finance nedostali, a bylo tudíž jasné, že si je budeme muset vydělat sami. Začali jsme rozšiřovat doplňkovou činnost a díky ní jsme postupně šetřili. Je to běh na dlouhou trať. Devět let jsme zásobovali stravou budějovic-kou nemocnici. V tu dobu jsme byli opravdu továrnou na jídlo, vařili jsme 365 dní v roce. Ročně jsme uvařili milion čtyři sta tisíc jídel! Dnes jsme na třetině, i když stále vaříme třeba pro charitu nebo domov seniorů. Také koleje se nám daří o prázdninách obsazovat, měli jsme tu třeba fotbalový Budvar Cup, mistrovství Evropy v gymnastice nebo celoevropský sjezd turistů, i to jsou nezanedbatelné zdroje příjmů.

Díky tomu jste si postupně vydělali na rekonstrukci kolejí K5, která se realizuje už několik let po etapách. Proč jste zvolili právě nově otevřenou kolej?

Byla sice v době mého nástupu nově otevřená, ale pořád šlo původně o přestavěnou ubytovnu ve stylu paneláku. Já jsem vždy pečlivě četl studentské hodnocení výuky, a když už desátý student psal, že se na K5 nedá bydlet kvůli meluzině, šel jsem se tam na zkoušku vyspat. A byla to pravda. Obvodové stěny byly netěsné a komínový efekt vytvářel nepříjemné zvuky. V roce 2013 jsme vyměnili celý obvodový plášť, budova dostala novou fasádu se zateplením, vyměnili se okna a dveře. Renovace už nás do této chvíle vyšla na téměř stovacet milionů, které jsme si museli vydělat. Každé prázdniny se udělá jedna etapa. Teď děláme toalety a sprchy, každý pokoj má svoje moderní sociální zázemí. Rekonstrukce by měla být hotová příští rok.

Do toho jste začali s rekonstrukcí kolejí K1, na kterou jste vyčlenili 55 milionů.

Koleje K1 až K3 byly původně navrženy jako oddělené panské a dámské objekty. Když

se z nich později staly smíšené koleje, bylo nutno vyřešit další toalety a sprchy a objekt se tím podle mě ještě více znehodnotil. Mým cílem bylo poněkud kasárenský způsob ubytování nahradit moderním studentským prostředím. Zabývali jsme se i myšlenkou, jestli kolej nezbořit a nepostavit novou. Je třeba si ale uvědomit, že jsou to objekty, které jsou postaveny do třetího poschodí z betonového monolitu a dále jako klasický panelák. Zbořte tak vysoký objekt, to je finančně neřešitelné. Naštěstí spolupracujeme s architektem, který tyto funkcionalistické objekty umí řešit. V rámci rekonstrukce navrhl řešení s převahou jednolůžkových pokojů. Z celkových dvou set šedesáti šesti lůžek bude sto osmdesát lůžek v jednolůžkových pokojích. To má v Čechách málokdo! V předsínce bude sprcha, toaleta, kuchyňka s lednicí, kolej bude mít kompletně nový nábytek. Já tvrdím, že to bude jedna z nejlepších kolejí v republice.

Je patrné, že individualismus převládá a tradiční studentské bydlení po dvou až třech je na ústupu.

Ano, ale i výuka se přece stává více individuální. Denní uniformita, jakou si pamatuji já, je dávno pryč.

Naše koleje jsou jedny z nejlevnějších v republice. Za dvoulůžkový pokoj s příslušenstvím zaplatíte jen 2 100 korun...

...a je to proto, že jsem si vědom úrovně ubytování. Chtějte za kolej, která má společné sociální zázemí, tři tisíce. To bychom tu byli sami.

I přes nízkou cenu zájem o ubytování na kolejích každoročně klesá. Proč?

V okolí kampusu jsou dostupné byty na sídlišti, je tu také nová soukromá kolej. Čím my můžeme konkurovat? Jedině úrovní. Konkurovat cenou je možné jen do určité míry. Studenti si raději připlatí a bydlí kom-

fortně podle svých představ. Podívejme se třeba na kolej K5, o zrekonstruovanou část je mnohem větší zájem. To samé platí pro kolej K4 – když přijímáme přihlášky, všichni chtějí na ni. Proto je nutné se co nejdříve pustit do rekonstrukce další koleje. I přes nákladnou rekonstrukci K1 jsme uspořili i na část plánované renovace koleje K2. Pokud se podaří realizovat, pak bychom měli velmi pěkně zrekonstruované koleje K5, K1 a K2. Kolej K4 potřebuje jen nutné údržby. No a K3 bychom mohli nechat pro studenty, kteří si nemohou nebo nechtějí připlatit. I u zrekonstruovaných kolejí by ale cena podle mého názoru neměla přesáhnout částku kolem tří tisíc korun za měsíc.

Za posledních deset let nebyla cena kolejného zvýšena – to zní v dnešní době jako sci-fi.

Ano, v tomto jsme ojedinelí. Pravdou je, že zvýšit cenu jsme si vzhledem k výše zmíněným důvodům netroufli. Měli jsme naštěstí obrovské množství doplňkové činnosti, které nám dovolovalo cenu kolejného držet.

Dostane se v současné době na všechny studenty, kteří zažádají o kolej?

K dnešnímu dni (*polovina listopadu, pozn. aut.*) jsou ubytováni všichni, kteří na kolejích chtěli být. Zájemce z řad studentů prvních ročníků ubytujeme každoročně kompletně a letos se nám poprvé podařilo ubytovat i všechny studenty vyšších ročníků, kteří o kolej požádali.

Pojďme ještě k menze. Jak jste spokojený se stravováním?

U menzy jsem z hlediska prostor a vybavení docela spokojený, i když samozřejmě s vědomím, že se jedná o velkokapacitní stravování. Kvalita stravování není nikdy ve stavu, kdy by se nedala zlepšovat. Když se dívám na studentské hodnocení výuky, často se u stravování volá po pestrosti. Proto se snažíme nabídnout co nejširší sortiment, aby si vybral

každý. Můžeme připravit lososa nebo kachnu, když o ně bude zájem, ale dokážeme uvařit i svičkovou bez masa nebo knedlíky s vejčikem. A také spoustu dietních jídel.

Během vašeho působení došlo k rozšíření menzy o výdejnu minutkových jídel a pizzerii v příměstí.

Původně tam byl obchůdek a zasedačka, to jsme vybourali a prostor zrekonstruovali. Rozšířili jsme tak stravovací kapacitu o dvě stě míst. Chtěli jsme odbourat nekonečné fronty, které někdy vedly až ke K1. Musím tu ale při té příležitosti zmínit ještě jeden fenomén. Počet studentů každoročně ubývá, dnes je celkový počet na necelých deseti tisících. Naše ubytovací a stravovací kapacita je přitom nastavena na nějakých čtrnáct tisíc studentů. To se může projevit negativně.

Studenti už od nového semestru zaznamenali nový stravovací informační systém. Chystají se nějaké další novinky?

Plánuje se změna limitního stravování na bezlimitní, které už je na jiných školách běžné. V současné době máme tři cenové limity 21, 25 a 28 korun a do těchto cen se musíme s určitou skupinou jídel vejít. Teď zavádíme bezlimitní systém, kdy má každé jídlo stanovenou cenu a strážník zaplatí skutečnou cenu jídla. Říkáme tomu systém s kalkulovanou cenou.

Dovolím si na závěr ještě bilanční otázky. Na Jihočeské univerzitě působíte dvě desetiletí. Jak hodnotíte její vývoj?

Zažil jsem všech šest rektorů. Za tu dobu došlo k obrovským změnám. Fakulty byly rozesety po městě v různých objektech, rektorát sídlil na Akademii věd, knihovna nebyla. Dnes máme krásný kampus pár minut od centra. Učebny a laboratoře jsou na výborné úrovni. Nové budovy má Přírodovědecká a Filozofická fakulta, Zemědělská fakulta má kompletně zrekonstruovaný objekt, Ekono-

mická fakulta má svoji budovu. Když se dnes procházíte kampusem, neubráníte se dojmu, že jediné, co univerzita trochu zanedbala, jsou koleje. Ubytování je bohužel vnímáno jako druhořadá záležitost. Ale studenti chtějí kompletní servis včetně ubytování a stravování. Musí to být vyvážené. Co mi možná ještě chybí, je lepší aula. Až se zrekonstruuje, pak už nám tu opravdu nebude chybět nic.

Až se jednou řekne „éra Františka Vrtišky“, co byste chtěl, aby se lidem vybavilo?

To, že byly položeny základy k tomu, aby se studentům na kolejích dobře bydlelo a nemuseli hledat ubytování v panelácích na sídlišti a soukromém sektoru. Odcházím s pocitem, že alespoň základ k tomu byl vytvořen. Když jsem přišel, bylo na investičním fondu necelých čtyři sta tisíc korun, teď tam máme něco kolem sta milionů. Samozřejmě bych byl raději, kdybych mohl říct, že už jsou čtyři z pěti kolejí zrekonstruované. Věřím, že k tomu dojde a v blízké době se kvalita ubytování citelně zlepší. Určitě se na to přijdu podívat. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

Ing. František Vrtiška se narodil v roce 1950 v Táboře, gymnázium navštěvoval v Benešově.

Absolvoval Mechanizační fakultu při Vysoké škole zemědělské v Praze. Studium bylo zaměřeno na dopravní prostředky. V 70. a 80. letech pracoval v Pozemních stavbách České Budějovice, od mechanizátora se vypracoval až na vedoucího odboru dopravy. Po revoluci byl ředitelem podniku Strojservis. V roce 1994 se stal tajemníkem Teologické fakulty JU a od roku 2002 je ředitelem Kolejů a menz JU. V letošním roce odchází do penze.

František Vrtiška je ženatý, má dva syny a žije v Rudolfově.

JAK SE VAŘÍ PIVO?

Zemědělská fakulta JU otevřela pro zájemce z řad veřejnosti kurzy vaření piva. Pro studenty připravuje specializaci Obchodní sládek.

Ovýukovém a výzkumném minipivovaru Zemědělské fakulty JU jsme v Journalu psali před více než rokem. Tehdy začal produkovat vlastní pivo Čtyrák, které můžete každé úterý ochutnat ve studentském klubu Kampa. Původně sem minipivovar dodával týdně jeden sud, postupně dva, více už v tuto chvíli kapacitně není možné. Minipivovar má roční výstav 250 hektolitřů piva, část jde na výzkumnou činnost a zbytek produkce končí v rámci individuálního prodeje na univerzitě, reprezentačních fondů a studentských a absolventských akcí. „Čtyrák je vždy přibližně dva měsíce dopředu vyprodáný. Nejsme schopni uspokojit poptávku veřejnosti a restaurací, jediným stálým odběratelem tak zůstává klub Kampa,“ říká sládek Libor Smutek. Minipivovar původně začínal s celou škálou spodně kvašených piv plzeňského typu, z nichž pravidelně vaří desítku, dvanáctku a polotmavý granát. K tomu se přidávají různé speciály, pšeničná piva a samozřejmě i módní svrchně kvašené pivo Ale. Minipivovar má ve svém názvu slovo výzkumný, nebrání se tedy ani vylouženým experimentům. V době pořízení článku v jednom z tanků leželo pivo vyrobené z tvrdého chleba, který při výrobě nahradil třicet procent sladu. „Protože jsme zapojeni do projektu Sell more, waste less, který se zabývá snížením plýtvání potravinami u obchodních řetězců, tři z nich nám ochotně poskytli zásobu tvrdého chleba, který nebyl prodán v ob-

Pivovar se nebrání experimentům – testuje třeba pivo vyrobené z tvrdého chleba.

chodní síti. Zatím pivo při zrání krásně voní, uvidíme, jak se chléb promítne do výsledné chuti,“ vysvětluje Monika Březinová ze Zemědělské fakulty JU.

DVANÁCT HODIN SE SLÁDKEM

Libor Smutek přiznává, že měl před lety o osudu českých sládků obavy: „Chvilí to vypadalo, že obor pivovarnictví zmizí a bude stačit několik sládků ve službách velkých pivovarů. Situace se nakonec úplně obrátila a vzniklo velké množství minipivovarů, z nichž každý potřebuje zkušeného sládku. Dnes je pivovarů a minipivovarů okolo tří set padesáti.“ Minipivovar Zemědělské fakulty je ve svém názvu označen také jako výukový. Vedle výuky v rámci studia na univerzitě se na něj začali obracet jednotlivci z řad veřejnosti, kteří si chtějí prohloubit znalosti z oboru pivovarnictví. Fakulta jim vyšla vstříc a od ledna nabízí pro všechny zájemce o vaření piva veřejné kurzy. Jejich výhodou je, že probíhají po celý rok na základě individuální domluvy, jediným omezením je maximální kapacita, která je stanovena na pět osob. Hlásit se můžete už nyní, přihlášky přijímá Monika Březinová. „Zatím se nám ozvali spíše nadšenci, kteří vaří pivo doma a chtějí si doladit výrobní postup,“ říká. Výstupem kurzu je v tuto chvíli pouze certifikát. Pokud byste si chtěli založit vlastní minipivovar, musíte disponovat živnostenským listem, a tedy i potřebným vzděláním. To vám prozatím kurz neumožní. „Není akreditovaný,

>> Kurzy pro veřejnost vás provede sládek minipivovaru Libor Smutek.

i když bychom do budoucna rádi. Akreditovaný kurz nabízejí v Brně, ten ale stojí okolo padesáti tisíc korun, zatímco náš třídní stojí maximálně pět tisíc korun,” doplňuje Monika Březinová. Zatím je tedy koncipován jako kurz pro zájemce z řad odborné veřejnosti, kteří si chtějí doplnit informace o legislativě, dozvědět se o sanitaci pivovarnické technologie nebo si zkusit uvařit zkušební várku vlastní receptury. Na své si přijdou i pivní nadšenci, které zajímá proces vaření piva. Strávit dvanáct hodin ve varně piva s odborným výkladem sládka je opravdu nevšední zážitek.

BUDEME VYCHOVÁVAT SLÁDKY?

Děkan Zemědělské fakulty Miloslav Šoch při otevření pivovaru v roce 2016 zmínil přání,

aby fakulta v budoucnu vychovávala sládky. Podle posledních informací k tomu má dobře nakročeno, připravuje totiž specializaci Obchodní sládek v rámci magisterského studia Agropodnikání. Pokud získá akreditaci, měla by být studentům k dispozici od zimního semestru 2018/2019. „Jedná se o tři předměty týkající se ekonomiky a technologie pivovarnictví, legislativních požadavků, hygieně a sanitaci provozu a senzorického hodnocení jednotlivých piv. Rádi bychom, aby si je mohli zapisovat ve formě povinně volitelných a volitelných předmětů studenti z celé univerzity,” doplňuje vedoucí Katedry kvality zemědělských produktů Pavel Smetana. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

KAVIÁR Z VODŇAN

Vědci z Fakulty rybářství a ochrany vod ve Vodňanech vyvinuli speciální metodu, jak získat z jeseterů kvalitní kaviár, aniž by bylo nutné kvůli tomu tyto ohrožené druhy ryb zabíjet. Dalším produktem, s nímž přišla fakulta na trh minulý rok, jsou kaviárové pleťové krémy.

Pokrm mocných a bohatých. Černé zlato, se kterým ruští oligarchové obchodují na černém trhu. Produkt, který se obsahem vitamínů a látek prospěšných lidskému tělu vyrovná mateřskému mléku. Kaviár má mnoho přívlastků. Jedná se o neovulované rybí jikry, ideálně z vyzy velké nebo jiných druhů jeseterovitých druhů, které je nutné kvůli získání kaviáru zabíjet. Jeho největšími producenty jsou, vedle Íránu, Rusko a post-sovětské republiky. Mnoho druhů jeseterů se právě kvůli lovu pro kaviár stalo ohroženými a dostalo se na seznam CITES, což je úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin.

Fakulta rybářství a ochrany vod vyvinula při získávání kaviáru metodu, díky níž se nemusí tyto prehistorické ryby s chrupavčitou kostrou a protáhlým rypcem zabíjet. Nápad produkovat z těchto ryb kaviár s využitím metod, které by byly k rybám šetrné, vznikl v roce 2011 a u jeho zrodu stáli vedle bývalého děkana fakulty Otomara Linharta

výzkumník Marek Rodina s kuchařem a specialistou na rybí produkty Eduardem Levým. Právě Eduard Levý měl již předchozí zkušenosti s úpravou nepravého, lososího kaviáru. Došlo k propojení vědeckého a kulinářského pohledu na věc a vývoj speciálního, k rybám ohleduplného kaviáru mohl začít. Celý proces trval přibližně rok a jedním z úkolů bylo pro nový produkt vytvořit název nejen pro potřebu vzniku ochranné známky, ale také kvůli jeho propagaci. „Rozhodl jsem se využít toho, že není nutné zabít jikernačku pro získání jiker. Že jde tedy o kaviár přátelský k jeseterům, anglicky Sturgeon Friendly Caviar, jak jeho název oficiálně zní,“ popisuje genezi označení Václav Nebeský, pracovník, který má propagaci kaviáru a jiných produktů fakulty na starosti.

VÝROBA JEN PRO ZASVĚCENÉ

Na vývoji kaviáru spolupracovala rybářská fakulta s německou organizací Fischzucht Gross, která chová hodně jeseterů a dispo-

nuje tak velkým množstvím jiker, na nichž byla výroba vyzkoušena. Celý proces výroby je přísně tajný a je do ní zasvěceno jen několik pracovníků fakulty. „Po dohodě s právníkem jsme se rozhodli technologii výroby kaviáru nepatentovat. Museli bychom ji totiž odhalit a pak bychom měli jen malou šanci vyhrát spory s těmi, kteří by technologii okopírovali,“ vysvětluje Nebeský. Fakulta tak vyrábí kaviár vlastními silami a za rok vyprodukuje přibližně 20 až 30 kilogramů tohoto černého zlata, jak bývá pravý, jeseteří, kaviár označován.

Technologie výroby pravého kaviáru, jež zahrnuje správnou míru obsahu ingrediencí a způsob konzervace rybích jiker, je vedle toho, z jakého druhu jesetera pochází, jedním z rozhodujících faktorů, který rozhoduje o jeho ceně. „Kaviár, který produkuje Fakulta rybářství a ochrany vod, je z hlediska kvality vynikající. Jeho cena momentálně činí asi 500 Kč za 30 gramů, v přepočtu tedy necelých 17 tisíc korun za kilo. Na světovém trhu se lze ale setkat i s kaviárem z vyzy velké, jehož cena se pohybuje kolem 50 tisíc korun za kilo,“ přibližuje Eduard Levý, jeden z duchovním otců „fakultního“ kaviáru.

K výrobě kaviáru využívají ve Vodňanech především jikry z jesetera sibiřského a jesetera malého, nově i vyzy velké. Jedním z důvodů, proč přivedla obliba kaviáru některé druhy jeseterů na pokraj vyhubení, je skutečnost, že velmi pomalu pohlavně dozrávají. U některých druhů, jako je například vyza velká, nastává doba pohlavní zrlosti, a tedy okamžik odběru jiker, až ve věku 25 let. Chovat takové ryby kvůli kaviáru je tedy v umělých podmínkách velmi náročné na čas a na peníze. Ve volné přírodě pak dlouho trvá, než se populace jeseterů obnoví. Několik set let staré zprávy hovoří o vyzách z Kaspického moře a jiných míst, které dosahovaly délky pěti a více metrů. Největší zaznamenaný úlovek z roku 1736 měřil 8,5 metru a vážil přes 2 tuny. Takové ryby se dnes už nevyškytují

a jedním z hlavních důvodů je právě nelegální lov kvůli kaviáru.

ÚSPĚŠNÁ KAVIÁROVÁ KOSMETIKA

Dalším produktem, který fakulta nabízí a který souvisí s kaviárem, je pleťový krém obsahující speciální kaviárový extrakt. Myšlenku kaviárové kosmetiky začal Václav Nebeský rozvíjet v minulém roce a na konci několikaměsíčního úsilí byla první várka denního a nočního krému v celkovém počtu 800 kusů, na němž fakulta spolupracovala se specializovanou firmou. „Za deset měsíců jsme měli vyprodáno a v současné době jsem obdržel novou výrobu čítající 1200 kusů. Vedle vlastního prodeje máme i několik větších odběratelů a jednáme s firmou, která má zájem nabízet kaviárovou kosmetiku nejen v Čechách, ale i v zahraničí,“ popisuje úspěch svého produktu Nebeský.

Kromě speciálního kaviárového extraktu obsahuje krém kvalitní avokádový a olivový olej, pantenol, vitamin E, hydratační látky rostlinného původu a další hodnotné kosmetické suroviny. Má regenerační, hydratační a zjemňující účinky. Jeho cena činí 690 korun a v případě zájmu je možné si ho objednat na adrese www.sfcaviar.eu. Zaměstnanci univerzity se mohou těšit na omezenou vánoční nabídku této kosmetiky za akční cenu 450 korun. ●

Text: Miroslav Boček

Foto: Petr Zikmund

SVOBODA SLOVA V AKADEMICKÉM A VEŘEJNÉM PROSTORU

Zamyšlení o svobodě slova v akademickém a veřejném prostoru napsal zástupně za Etickou komisi JU jeden z jejích členů, docent Jakub Sirovátka z Teologické fakulty JU.

Již od svého vzniku ve 13. století si evropské univerzity, které byly založeny jako korporace vyučujících a studentů, vynutily svobodu slova na akademické půdě a to jak na moci světské, tak na moci církevní. Dnes je v České republice akademická svoboda ukotvena v zákonu o vysokých školách. V některých zemích je akademická svoboda ukotvena dokonce v ústavě. V roce 1988 podepsali v italské Bologni evropští rektori Magnu chartu universitatum, ve které se píše: „Svoboda bádání a výuky a výchovy je základním principem univerzitního života; veřejné orgány i univerzity, každý v rámci své kompetence, musí zajistit respektování tohoto základního požadavku.“

Univerzita je místem, které vytváří co nejlepší podmínky pro pravdivé poznání skutečnosti tím, že vytváří svobodný prostor, ve kterém je možno zkoumat skutečnost bez obav a nezávisle na ideologických a mocenských zájmech. Univerzita se tak stává místem hledání a sdílení informací a idejí. Základním nástrojem tohoto hledání je dialog a kritická diskuse. Proto se také v již zmíněné Magně chartě universitatum píše, že univerzita odmítá netoleranci a je vždy otevřená dialogu. Co je však dialog? Skutečný dialog není pouhou výměnou názorů, nýbrž společné hledání pravdivého poznání skutečnosti. Každý člověk vstupuje do rozhovoru se svými vlastními „předsudky“, tedy prvotními soudy o skutečnosti. V rozhovoru s druhými se tyto prvotní soudy vystavují kritice druhých a mohou tak být buď potvrzeny, vyvráceny či modifikovány. Každopádně však ve skutečném dialogu

dochází k posunu vlastních názorů. Opravdivý dialog tak zcela zásadním způsobem předpokládá schopnost naslouchat. Do dialogu musí každý vstupovat s vnitřním náhledem, že by druhý mohl mít pravdu. Přípravenost revidovat svůj věcný úsudek je spojen s respektem k diskutujícímu partnerovi. V kritické a akademické diskusi musí jít vždy o „věc samu“ a nikdy o diskreditaci partnera v rozhovoru za účelem prosazení svého vlastního názoru. Osobní útoky na kolegy vylučuje sama podstata dialogu jako takového. Akademická svoboda se tedy vztahuje na věcný dialog a kritickou diskusi, která se odehrává v duchu respektu k druhým s vědomím, že se všichni aktéři podílejí na společném hledání pravdivého poznání skutečnosti.

Každá svoboda jako prostor pro realizaci vlastního životního rozvrhu je bytostně spojena s odpovědností za své jednání a chování. Zvláště veřejné vysoké školy financované státem, které se těší ve společnosti vysoké prestiže, musí svou odpovědnost brát velmi vážně. Proto jsou na akademické pracovníky kladeny vysoké nároky ohledně etiky bádání, publikování a vyjadřování se ve veřejném prostoru. Svoboda slova a svoboda projevu ve veřejném prostoru tvoří jeden ze základních kamenů, na kterých stojí současné liberální právní demokracie. Svoboda slova je však vymezena právním řádem. Skrže toto zákonné omezení svobody slova je tak vytvořen prostor pro civilizované a nenásilné řešení konfliktů. Svoboda slova je jednou ze základních podmínek plného rozvinutí lidské existence a vytváření vlastní identity.

Svoboda slova tvoří nezastupitelný předpoklad k nezaujatému hledání pravdy. Vyspělá demokracie by měla vydržet jistou míru protichůdných hlasů a k postoji dobrého demokrata patří schopnost ocenit prostor svobodné debaty ve smyslu věty, která je připisována Voltairovi: „Nesouhlasím s tím, co říkáte, ale udělám všechno pro to, abyste to mohl říkat i nadále.“ Svoboda slova v demokratické společnosti znamená i schopnost umění žít s diverzitou: snést jiný názor a pozvednout svůj hlas, když si myslím, že je toho třeba. Demokracie spočívá v umění vzájemně se shodnout na společném základě, který všichni sdílejí. A teprve na tomto základě lze mít rozdílné názory. Stručně řečeno: Různost názorů není dána absolutně, nýbrž předpokládá jakousi základní jednotu. Demokratické uspořádání společnosti tedy předpokládá, že se její členové demokraticky chovají, což samozřejmě klade na občany vysokou míru odpovědnosti, které není leh-

ké dostát. Musí být však jasné, že svoboda a odpovědnost jsou dvě strany jedné mince.

Akademičtí pracovníci se samozřejmě mohou (a z hlediska jejich odpovědnosti možná i na různých úrovních mají) vyjadřovat ke společensky relevantním či momentálně aktuálním problémům jak z krátkodobého, tak dlouhodobého hlediska. Musíme však rozlišit, že akademik ve veřejném prostoru mluví za sebe jako občan, a i když se do jeho hlediska jistě může promítat i jeho vlastní oborové zaměření. Mělo by ale být jasné, že nemusí mluvit jako „odborník“, nýbrž jako soukromá osoba. To, co platí pro diskusi v akademickém prostoru, musí platit i pro sféru veřejného vyjadřování – musí jít přísně o „věc samu“ a ne o diskreditaci reprezentantů jiných názorů či napadání jejich osoby. Věcný dialog může být ostrý, vášnivě vedený, ale musí nutně zůstat věcný. ●

Text: Jakub Sirovátko

NEŽ SE PASE BAGR

Archeologové z Filozofické fakulty JU pomáhají při průzkumu mohylových hrobů z doby bronzové a železné u obce Plav na Českokbudějovicku.

Tři mohyly z celkových pětatřiceti tu v příštím roce ustoupí plánované stavbě dálnice D3. Mohlo by se zdát, že zánik pravěkých památek musí být pro archeology bolestivý, není to ale tak docela pravda. Archeologové žijí se stavaři v jakési zvláštní symbióze. „Archeolog v dnešní době zkoumá pouze to, co je nějak ohrožené. Osobně mi může být líto, že bude krásná památka zničena, na druhou stranu je to pro nás příležitost lokalitu podrobně prozkoumat. Je to ostatně naše povinnost, stejně jako mají stavaři povinnost archeologický průzkum financovat,“ říká vedoucí Archeologického ústavu Filozofické fakulty JU Ondřej Chvojka. Plav je podle něj zásadní lokalitou, která stála u zrodu jihočeské archeologie. Pro dnešní badatele má tato její proslulost současně i trochu negativní nádechy, protože zde kopali už jejich předchůdci v devatenáctém století. A zatímco dnešní archeolog prozkoumá relativně šetrným způsobem tři mohyly za rok, tehdejší badatelé vykopali během mnohem kratší doby všech třicet pět plavských mohyl. Památky jsou tak do značné míry narušené. To by sám o sobě nebyl až takový problém, kdyby byly nálezy řádně zdokumentované. V muzeích jsou zachované desítky nálezů z Plavu, máme k nim však minimum informací. „Úkolem archeologa není jen vykopávat a nacházet, ale především dokumentovat,“ upozorňuje docent Chvojka.

SÍDLIŠTĚ MEZI MOHYLAMI

Nabízí se otázka, co tedy v poničených mohylách ještě zbylo. Budějovický muzejník Adolf Lindner, který v roce 1893 kopal v lokalitě jako poslední, konstatoval, že už zde

dále není co zkoumat. Po sto třiceti letech je ale věda o hezký kus dál a badatelé si pokládají nové otázky. Proč nikdo neprovedl výzkum v prostoru mezi mohylami? Známe v okolí nějaké lidské sídliště, ke kterému by se hroby vázaly? Výzkum, který trvá od letošního jara a podílí se na něm Jihočeské muzeum a Archeologický ústav Filozofické fakulty JU, už leccos poodhalil. V létě lokalitu navštívili kolegové z hamburské univerzity, kteří v blízkosti mohyl prováděli geofyzikální průzkumy. Z průzkumu vyplynulo, že se v okolí mohyl ukrývá starší lidské sídliště. Je to zásadní objev, který bude detailně prozkoumán příští rok, než začne samotná stavba dálnice. Badatelé už v lokalitě neočekávají převratné nálezy předmětů, i když třeba bronzový náramek se stále ještě dá najít. Spíše jde o pochopení a objasnění společenského života tehdejší lidí. Současná archeologie totiž umí zkoumat i okem neviditelné detaily, napomáhá jí k tomu řada specializovaných oborů. Archeologický ústav tak znovu spolupracuje s Laboratoří archeobotaniky a paleoekologie na Přírodovědecké fakultě JU, která pomáhá analyzovat přírodovědné vzorky. Stopy vegetace, semínka, rostlinné pyly, vzorky fytoolitů, to vše může přinést nové informace o tehdejším životě lidí.

Na výzkumu v Plavu se podíleli i studenti Archeologického ústavu FF JU, kteří si zde plnili povinné letní praxe, někteří pak dobrovolně zůstali i na brigády.

OBJEVILI I LATÉNSKÝ POHŘEB

Možná vás zajímá, jak taková pravěká mohyla vypadá. Na první pohled jako kopeček, který má v případě Plavu průměr deset až

dvacet metrů, na výšku některé měří až dva metry. Většina mohyl má v sobě jeden až pět hrobů, ne všechny musí být nutně ze stejného období a někdy se jedná o kombinaci kostrového a žárového pohřbívání. Do mohyl lidé pohřbívali především ve střední době bronzové, tedy od 16. do 13. století před Kristem, pak je na nějakou dobu vystřídal ploché hroby a mohyly se znovu objevují ve starší době železné. Archeologové dokonce v Plavu objevili i jeden laténský pohřeb z 5. století před Kristem. Zřejmě tedy naši předci ctíli tradice pohřbívání. Evidentně ale nemohli být v mohylách pohřbeni všichni obyvatelé vesnice. „V pětatřiceti dochovaných mohylách mohlo být odhadem pohřbeno kolem sto padesáti lidí. Jestliže se tam pohřbívalo po dobu tisíce let a jedna vesnice mohla mít zhruba třicet obyvatel, je to dost málo. Můžeme jen odhadovat, jestli to souviselo se společenským postavením zemřelého,“ uvažuje Ondřej Chvojka.

NIČÍME, ALE ODBORNĚ

Archeologové při výzkumu postupovali pomalu, odkrývali postupně desetcentimetrové vrstvy a pečlivě odebírali vzorky. To ale neznamená, že by na rozdíl od jejich kolegů z devatenáctého století mohly nenarušili. „Samozřejmě je také ničíme, ale zachytáváme při tom více informací než naši předkové v předminulém století. Především je to, na rozdíl od lžíce bagru, zničení odborné,“ tvrdí Chvojka a dodává, že lokalita Plav prošla nyní teprve předstihovým výzkumem. „na něj naváže druhá etapa, kdy se takzvaně „pase bagr“ a skrývka obvykle odhalí další nálezy, které archeology na několik měsíců zaměstnají. Například u Borku takto před dvěma lety zpětně odhalili sídliště ze starší doby bronzové. Ukončením terénních výzkumů v Plavu práce pro archeology rozhodně nekončí, pokračovat budou v laboratorních konzervačních pracích, mytím a ošetřováním artefaktů, analýzami vzorků a dokumentací.“

>> Archeolog Ondřej Chvojka působí nejen na univerzitě, ale také v Jihočeském muzeu.

Výsledkem by měl být publikační výstup, nejlépe monografie. A také výstava v Jihočeském muzeu. Na jaře se pustí do průzkumu další lokality na trase dálnice D3, tentokrát mezi Starými a Novými Hodějovicemi.

A osud zbylých dvaatřiceti plavských mohyl? „Průzkum pouhých tří mohyl je pro nás časově a finančně tak náročný, že ty ostatní rádi přenecháme našim pokračovatelům, kteří už zase budou disponovat novými technologiemi,“ uzavírá Ondřej Chvojka. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

EVROPSKÝ DOKTORÁT ZA VÝZKUM PARAZITŮ

Absolventka Přírodovědecké fakulty JU Marie Jalovecká splňuje parametry naší rubriky opravdu těsně – školu dokončila teprve letos v říjnu. Přesto už se může pochlubit zajímavým studijním primátem. Jako první studentka Jihočeské univerzity totiž obhájila disertační práci v rámci takzvaného Evropského doktorátu.

Ten oproti klasickému doktorátu vyžaduje sepsání práce v cizím jazyce, absolvování několikaměsíčního zahraničního pobytu a účast alespoň dvou zahraničních oponentů u obhajoby. Zajímavé je, že Marie Jalovecká o existenci Evropského doktorátu neměla tušení a dozvěděla se o něm až při studijním pobytu v rámci dvojího doktorátu ve Francii, kde je jeho udílení běžné. Všechny náležitosti tak splnila vlastně mimoděk a o certifikaci požádala až před obhajobou disertační práce. „Myslím, že kritéria Evropského doktorátu u nás splňuje více studentů, jen o něm málokdo ví, i když jej naše univerzita formálně nabízí,“ domnívá se.

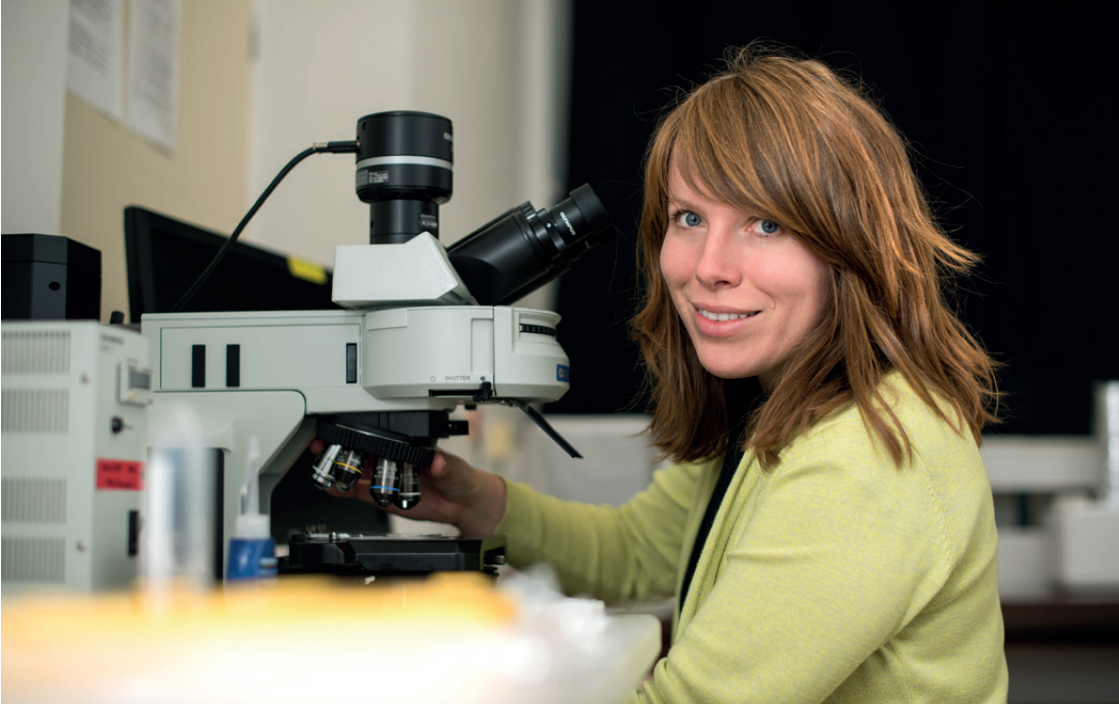
POZOR NA OSLABENOU IMUNITU

Klíštovou encefalitudu a boreliózu zná asi každý, ale už jste slyšeli o babezióze? I tohle infekční onemocnění, vzdáleně příbuzné malárii, přenášejí klíšťata. Právě babesii, u nás zatím málo známým a prozkoumaným parazitům, se mladá bioložka věnovala v disertační práci. Tito prvoci parazitují v červených krvinkách obratlovců, tedy i člověka. Velmi rozšířený druh babesie momentálně působí značné problémy v USA, kde se onemocnění nevědomky přenáší krevní transfúzí. Stává se, že pacienti, kteří potřebují krevní transfuzi, mají kvůli jiným onemocněním oslabenou imunitou a babezióza se tak může rozjet naplno. Evropský druh babesie, který běžně parazituje u skotu, je oproti severoamerické „kolegyni“ při nákaze

člověka více agresivní a můžete se jím nakazit i v Česku. „Děláme odchyty klíšťat mimo jiné i v okolí Branišovské ulice a často v sobě klíště babesii má. Pro zdravého člověka, který má v pořádku imunitu, ale neznamená nebezpečí,“ uklidňuje parazitoložka. Pokud však užíváte léky na potlačení imunity nebo třeba absolvujete chemoterapii, může mít babezióza fatální následky. „Ozvali se nám kolegové z Norska, jejichž pacient prodělal zdravotní problémy po přísání klíštěte a byla u něj vyloučena borelióza. My jsme poté potvrdili nález evropského druhu babesie v krvinkách. Bohužel pacient nakonec zemřel, protože měl kvůli jiné vážné nemoci oslabenou imunitu.“ Za posledních dvacet let Evropa zaznamenala asi třicet smrtelných případů, důvod k panice tedy rozhodně není. Dodejme ještě, že existuje také babezióza u skotu, projevující se krví v moči, a také psí babezióza, na jejíž výzkum už má laboratoř, kde Marie Jalovecká působí, podaný grant.

DEŠTIVÉ DNY V BRETANI

Ke studiu babesii se vystudovaná parazitoložka dostala náhodou, téma jí bylo přiděleno v rámci doktorského studia. Na rozdíl od encefalitudy nebo boreliózy, kterým se vědci v našich laboratořích dlouhodobě a úspěšně věnují, je babezióza zatím málo prozkoumaná. „Chtěla jsem studovat imunitní odpověď klíšťat a současně zůstat u parazitologie, což babesie splňuje. Například borelióza je bakteriálního původu, encefalitida virového,“

vysvětluje. Jejím úkolem bylo zavést laboratorní model na babeziózu, tedy infikovat laboratorní myši a zvládnout infekci klíšťat a přenos na dalšího hostitele. Babesie mohla studovat díky smluvní spolupráci s veterinární univerzitou v Nantes, kde získala stipendium v rámci dvojího doktorátu. Střídavě působila půl roku v Čechách, půl roku ve Francii. Výjezd bez znalosti francouzštiny nebyl procházkou růžovým sadem. „Mezi Francouze je těžké proniknout. I když měl být program v angličtině, anglicky se mnou komunikovala pouze šéfová laboratoře a několik málo kolegů. Také výběr předmětů v angličtině byl omezený. Ale alespoň mě to donutilo naučit se francouzsky, bez ní jsem se nemohla ani pobavit s kolegy na obědě. Dnes už mluvím plynně, i když s chybami,“ přiznává a dodává, že k celkové pohodě nepřidalo ani to, že pobyt v Bretani absolvovala vždy v sychravém zimním semestru. Na studium ve Francii Marie nicméně ráda vzpomíná jako na skvělou vědeckou zkušenost a dodnes se do Nantes ráda vrací.

HLEDÁNÍ POSTDOKTORSKÉ POZICE

Babesím se chce Marie věnovat i v budoucnu. Získání Evropskému doktorátu by jí mohlo pomoci snáze nalézt postdoktorskou pozici v zahraničí. I když má úvazek a spoustu práce v laboratoři Parazitologického ústavu Biologického centra AV ČR, momentálně píše motivační dopis na postdoktorský výzkum ve Vídni. „Chtěla bych tam studovat imunologickou odpověď na virus hepatitidy a poznatky pak převést do parazitologie. Doteď jsem studovala hlavně parazita a imunitní odpověď klíšťat a teď bych se chtěla soustředit spíše na imunitu hostitele,“ nastiňuje nejbližší plány. Od postdoktorského pobytu si slibuje, že se postaví na vlastní nohy, nejen finančně. „Ve vědě je pro mě hlavní meta mít vlastní úspěšný výzkum a vlastní grant, být nezávislá. V doktorském programu vás někdo vede, jako postdok už musíte uvažovat sám za sebe a nést zodpovědnost,“ těší se. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

LETNÍ STÁŽ V PASOVĚ SKONČILA NABÍDKOU PRÁCE

Už na konci prvního ročníku, což nebývá obvyklé, si studentka oboru Všeobecná sestra Lucie Kratinová dodala odvahy a vyjela na tříměsíční stáž do Pasova. Nelituje. Zjistila, že znalost němčiny jí může změnit život k lepšímu.

Absolventku Biskupského gymnázia v Českých Budějovicích vždy lákala práce ve zdravotnictví. Když se v Rožmberku nad Vltavou, kde Zdravotně sociální fakulta JU pořádá soustředění pro právky, dozvěděla o široké síti spolupracujících škol po celém světě, zbystřila pozornost. Má ráda němčinu, z gymnázia už měla jazykový diplom C1, takže se přihlásila do konkurzu a uspěla. Pasovská nemocnice ji přijala na období prázdnin od července do září, takže nic ve škole nezameškala. Povinnou praxi absolvovala v zahraničí, což jí otevřelo nové obzory. ZSF JU spolupracuje v programu Erasmus+ přímo s Klinikum Passau už od roku 2004: dosud tam vyslala 12 studentů z oborů Všeobecná sestra, Porodní asistentka a Zdravotnický záchranář na tříměsíční odborné stáži. „Při konkurzech na tuto stáž je kladen velký důraz na znalost jazyka – což je bohužel ten největší kámen úrazu. Možná především díky výborné znalosti němčiny měla Lucie v Pasově takový úspěch,“ hodnotí Jana Ředinová z Kanceláře pro zahraniční vztahy ZSF JU.

Protože Lucie vystudovala gymnázium, nikoli střední zdravotnickou školu, počítala předem s tím, že se bude muset v nemocnici hodně učit. Z Čech měla zatím zkušenosti jen z oddělení následné péče, zatímco v Pasově pro ni vybrali nejdřív stanici zaměřenou na úrazovou chirurgii a internu, kde byla i lůžka urologická, geriatrická, ortopedická a gastroenterologická. Tam strávila osm týdnů a pak šla na sedm týdnů na onkologii. „Udělal mi

rozpis, abych toho co nejvíc poznala, a také prý kvůli tomu, abych se naučila německy. Na některých odděleních jsou lékaři či sestry z Čech, ale tam, kde jsem byla já, nemluvil česky nikdo. Sestřičky se ale ke mně chovaly velice mile a se vším mi poradily. Učila jsem se od nich takzvaně za pochodu,“ vzpomíná studentka.

SPOLYKANÉ KONCOVKY SLOV

Ačkoli německy uměla obstojně, bylo nutné poradit si s bavorským dialektem. V nemocnici je to úkol zvlášť obtížný, protože mezi pacienty je řada starších lidí, kteří ani nejsou zvyklí srozumitelnou „Hochdeutsch“

používat – navíc to po nich v situacích, kdy se necítí dobře a něco je bolí, ani nelze žádat. Zvládnout konverzaci tedy chtělo čas, během něhož studentka sbírala i potřebné sebevědomí. Trvalo asi měsíc, než se na bavorštinu naladila, přestaly ji mást spolykané koncovky a výrazy, jež ve slovníku nenašla. Pomohl jí i tatínek, profesí kuchař, který do Pasova dojíždí za prací. Při cestách domů poslouchala německé rádio a Lucie si dobře vybavuje okamžik, kdy si uvědomila, že vysílání plně rozumí. „V nemocnici ani na ubytovně nebyl nikdo, s kým bych mohla mluvit česky. Postupně jsem si všímala, která slova se v mé práci opakují, a tak se učila. Byla to ta nejlepší jazyková škola,“ říká.

Především ale absolvovala školu života, která změnila její pohled na podmínky ve zdravotnictví. Vnímala prestiž sester, které jsou lépe finančně ohodnoceny než u nás, lékaři k nim mají respekt a žádná práce není považována za podřadnou. Zaujalo ji třeba to, jak si sestry velmi zakládají na předání služby: vyhradí si na to dost času a pečlivě probírají stav každého pacienta. Na začátku směny projdou se záznamy pokoje, představit se a udělají potřebné zákroky. „Na obou odděleních mě sestry braly jako sobě rovnou a umožnily mi provádět širokou škálu zákroků nebo i vést malou sesterskou vizitu,“ líčí dívka. Pacienti si sice za den pobytu v nemocnici musí platit 10 eur, ale podle Lucie Kratinové je to symbolický poplatek, který je vyvážený vysokou kvalitou služeb. Jak ve stravování, kdy mají pacienti mnoho jídel na výběr – a to i ti, kteří nemohou kousat či polykat, tak z hlediska chování zdravotníků. Všichni zcela samozřejmě dbali na důstojnost pacienta a pokud možno mu poskytli vše, co ho povzbudí a potěší. Ať už to byla návštěva kadeřníka v areálu nemocnice, kvůli níž o chvíli ženě odložili infuzi, nebo hledání takového druhu kapek, které budou pánovi chutnat. Anebo drobné radosti, jako jsou čtyři druhy čaje nebo pivo k obědu.

DŮSTOJNÝ ZÁVĚR ŽIVOTA

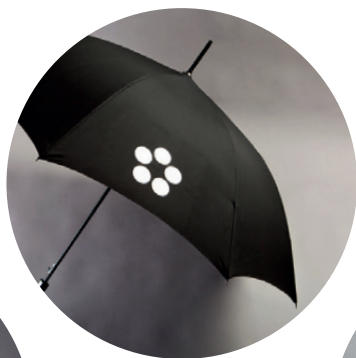
Velmi silné zážitky si studentka odnesla ze situací, kdy někdo na oddělení zemřel. Rodina dostane šanci v klidu se rozloučit se zesnulým přímo na pokoji, kde skonkal. Pozůstali mohou prostor vyzdobit i svíčkami či květinami a zdravotníci je tam nechají tak dlouho, jak potřebují, protože to považují za důležité. A pokud není místo na oddělení, nemocnice má k tomuto účelu vyčleněnou speciální místnost, v níž je celá skříň naplněná výbavou pro smuteční rituál. „Na onkologii jsem to zažila několikrát. Velmi vzpomínám třeba na mladého muže z Ukrajiny, který do Německa přijel s rodinou za prací, aniž pořádně uměl německy. Objevili mu nádor, který už se nedal léčit – nemocnice tedy umožnila jeho manželce, aby byla poslední čtyři dny na pokoji hospitalizovaná s ním a doprovodila ho až do konce,“ líčí Lucie smutné chvíle, kterým byla nablízku.

Praxe jí hodně dala: dostala řadu příležitostí vyzkoušet si úkony, které do té doby znala jen teoreticky. Když projevila zájem, mohla se zúčastnit i různých zákroků a vyšetření, třeba odběru kostní dřeně, ozařování či CT. Navštívila operační sál, oddělení na výrobu chemoterapií, kardiochirurgické oddělení či paliativní stanici. I tam měla prostor k úvahám o důstojném závěru lidského života.

Studentka je teprve na začátku své kariéry, takže ji velmi mile překvapila nabídka od paní Langenbach-Reimpell, která má praktikanty na starosti. Lucie dostala na obou stanicích skvělá hodnocení a řadu pochval přímo od pacientů. „Až dokončím studium, můžu tam nastoupit do zaměstnání. Mám si prý takové nabídky vážit, nedávají ji každému. A sestřičky z onkologie mi vzkázaly, ať nechodím nikam jinam než k nim,“ usmívá se studentka, která takovou stáž bez váhání doporučuje i svým spolužákům. ●

Text: Alena Binterová

Foto: Aleš Motejl

Přemýšlíte nad vánočními dárky?

Pokud právě hledáte tipy na originální dárky, zkuste naše propagační předměty. V nabídce máme kvalitní mikiny, trička, termohrnky a dalších téměř dvacet položek. Navíc jsme v prosinci některé zlevnili, abychom vám usnadnili rozhodování. Vybírat můžete v prodejně skript v přízemí Akademické knihovny.

Kompletní katalog najdete na www.jcu.cz

PROSINEC

6. PROSINCE

**Adventní oslavy na Pedagogické fakultě
14:00, dvůr Pedagogické fakulty
v Jeronýmově ulici**

Adventní oslavy s bohatým programem, tradičním vánočním punčem, sladkostmi a hlavně s rozsvícením vánočního stromečku. V 16 hodin vystoupí na budějovickém náměstí pěvecký sbor Pedagogické fakulty.

12. PROSINCE

Úloha ČNB v regulaci a dohledu nad finančním trhem v ČR

**13:15, Ekonomická fakulta JU,
pavilon učeben F, učebna F3**

Česká společnost ekonomická ve spolupráci s ČNB a Ekonomickou fakultou JU zvou na přednášku Tomáše Nidetzkého, člena bankovní rady ČNB.

12. PROSINCE

**Adventní koncert Jihočeské univerzity
v Českých Budějovicích**

**19:00, katedrální kostel sv. Mikuláše
v Českých Budějovicích**

Sváteční večer pro příznivce komorní hudby. V programu zazní skladby v podání dívčího fagotového souboru Dudlajdá fagotiky. Koncert je zdarma a můžete na něj vzít své rodiny a přátele.

13. PROSINCE

Česko zpívá koledy

**18:00, Lavička Václava Havla, kampus
Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích**

Ve stejný čas se v českých městech rozezní sborový zpěv několika nejznámějších koled. Jedním z míst bude i kampus naší univerzity.

14. PROSINCE

**Milan Nakonečný – Psychologie politiky
13:30, Teologická fakulta, učebna č. 210,
Kněžská 8, České Budějovice**

Přednáška profesora Milana Nakonečného, českého psychologa, historika, vysokoškolského pedagoga i autora mnoha učebnic a publikací.

14. PROSINCE

Vánoční večere s Mezinárodním studentským klubem JU

**18:00, menza JU, Studentská 797,
České Budějovice**

Ochutnávka zahraničních a českých vánočních pokrmů se zahraničními studenty na JU. Následovat bude party v klubu Komiks.

25. PROSINCE

Vánoční zpívání

**14:30, kostel sv. Rodiny
v Českých Budějovicích**

Na vánočním koncertě vystoupí studenti Teologické fakulty pod vedením Karla Ochozky.

20. PROSINCE

Psychotalks – Jak se mi žije s bipolárně afektivní poruchou

18:00, studentský klub Kampa

Pravidelné měsíční přednášky pořádané Českou asociací studentů psychologie. Tentokrát s Jaroslavem Keroušem, který trpí bipolární afektivní poruchou.

LEDEN

12. LEDNA

**Den otevřených dveří JU
fakulty Jihočeské univerzity
v Českých Budějovicích**

Den otevřených dveří se koná na všech osmi fakultách. Zájemci o studium se mohou blíže seznámit s nabídkou studijních oborů, prohlédnout si posluchárny, laboratoře a odborná pracoviště jednotlivých fakult, zeptat se vyučujících a studentů na vše, co je zajímavé nebo využít doprovodný program.

ÚNOR

9. ÚNORA

**XXV. Reprezentační ples Jihočeské univerzity
v Českých Budějovicích**

20:00, DK Metropol, Senovážné náměstí 248/2
Společenská akce roku. Jako hlavní host letos vystoupí s legendárními hity kapela Abba World Revival. K tanci a poslechu bude hrát Metroklub Big Band.

Vážení kolegové,
radostní a pořehnaní
Vduoce a vše dohí
v uorím roce 2018
vdím všem přeje

Tomáš Machulec
rektor JU

